

ԽՐԱՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿՈՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանիա շատ լուրջ դժուարություններու առջև կը գտնուի և Պրինսիպի կառավարութեան գլխավոր վստահութեամբ կ'ենթարկու Պատերազմի պարտքերու խնդիրը Գերմանիան հասցուց անգլանգի ծայրը:

Միակ յոյսը գերման կառավարութեան, մնացած էր իր վարչապետին Լոնտոն կատարած այցելութեան, ուր Պ. Պրինսիպի ըրոր թախանձանքներն ու աղաչանքները մնացին ապուրիւն: Մարտապաշտ, աշխատաւորական վարչապետը, հաւատարմ Պրինսիպի և Բերթոլտի հանդէպ իր ցոյց տուած արտաւարկ ընդունակութեանց և պատիւներու, մեծ յուսահատութեամբ վերադարձուց զանոնք:

Այս ձախող առաքելութենէն վերջ գերման թերթերը սկսեցին աւելի տխուր ներկայացնել Գերմանիոյ տնտեսական վիճակը և ամբողջ Եւրոպայի ուստիւթիւնը կեղծոնացաւ: Պրինսիպի վրայ Անգլոսաքսոնական պատերազմ երկրի ըրոր մասերուն մէջ, ներքին վէճերն ու փոթորիկները աւելի սուր հանգամանք մը ստացան և բոցավառ հնոցի մը վերածուեցաւ Գերմանիան:

Գերման վարչապետը, Պրինսի վերադարձին, ստիպուեցաւ ժողովուրդին վրայ մէկ միջնաւ ութը հարիւր միլիոն մարդ հարկ մը բարձր, պիտոճի բացը զոգելու համար: Սակայն գերման ժողովուրդը արամաղիւր չի թուիր ուր զոնողութիւններ ընելու, մասնաւոր ընդդիմադիր կուսակցութիւնը շատ գէշ մեկնութիւններ տալ սկսած է հակերթով պարտք վճարելու ձեռք: Այժմ եթէ երեսփոխանական ժողովն ալ հակառակ Պրինսիպի այս կարգադրութեան դաշինքի տնկումը անխուսափելի կ'ըլլայ:

Պարտքերու խնդրին շուրջ Անգլիոյ անդիշող կեցուածքը, արդիւնքն է Միացեալ Նահանգներու կողմէ եղած մերժումին, որովհետեւ Անգլիան ևս պարտաւոր է իր կարգին պատերազմական պարտքեր վճարել Միացեալ Նահանգներու: Պ Հուլիսի հիստորիկութեան պատճառեց սպասողներուն իր վերջին յայտարարութեամբ, որուն համաձայն Ամերիկա պատերազմական պարտքերու շուրջ կը պահէ իր հին տեսակէտը:

Գերմանիոյ մատուցած այս դժնդակ կացութեան գլխաւոր պատասխանատուն ինքը՝ Գերմանիան է, որովհետեւ, հակառակ իր ներքին մեծած տնտեսութեան և տաքսայններուն և հակառակ դաշնակիցներու տրամադրութեանց, զեռ մէկ երկու ամիս առաջ Աւստրիոյ հետ մաքսային միութիւն մը յառաջացնելու խնդիր մէջտեղ նետեց, սրելով իր թշնամիներուն զրգուռութիւնը:

Այսօրուան դրութիւնը պէտք է բնական արդիւնքը նկատուի ուրեմն գերման կառավարութեան կասկածելի աշխատանքներուն և քաղաքական մոլթ խաղերուն: Ֆրանսական զբաղման գլուխը այսօր բոլորովին եւս քաշուած է գերման ճարտարապետներուն, որուն հետեւած են նաեւ Միացեալ Նահանգները:

Այսպէս թէ այնպէս շատ լուրջ և վտանգաւոր կացութիւն մը կը տրեւ Գերմանիոյ մէջ, յիշ անակնկալներով:

ՊԱՊ ԵՒ ՄԱՒՍՈՒՆԻ

Առժամային գերագաղաք մը կ'ընտան է Պապի և իտալական կառավարութեան միջև, բուռն և մատանդիչ պայքարէ մը վերջէ Այլեւ բոլոր կաթոլիկ միութիւններն ու կազմակերպութիւնները, ըստ նոր համաձայնութեան տրամադրութեանց, առնուեցան կրօնականներու հակողութեան և պատասխանատուութեան ներքեւ և դադարեցան աշխարհական-քաղաքական ազդակներ ըլլալէ:

Պապի և կառավարութեան միջև տեղի ունեցող պայքարն ու վէճը, միւս երկիրներու կրօնապետներուն և իրենց կառավարութեանց միջև տեղի ունեցող պայքարին չնմանիլու Պապը կրօնական միջազգային իշխանութիւն մը կը ներկայացնէ և ունի զօրաւոր կապեր և ազդեցութիւններ նաև ինչպէս զգային քաղաքականութեան վրայ: Մուսուլման, որ Իսլամի ներքին կեանքին մէջ այնքան մեծ փոփոխութիւններ մտցուց և բարեփոխեց կատարեց, չկրցաւ պապական տիրապետութեան ազդեցութիւնը վերացնելու Իսլամի տիրապետութեան իր դէմ գտաւ ոչ միայն ներքին կաթոլիկ համայնքին բուռն ընդդիմութիւնը, այլ հանդիպեցաւ ամբողջ Եւրոպայի և Ամերիկայի կաթոլիկութեան բողոքին ու դժգոհութեան:

Այսպէս, Ֆրանսա կառավարութիւնը խոհեմութիւն հաւատեց հաշտութեան ելը մը գտնել Պապի հետ և իր ազդեցութեան տակ առնել զայն: Ամենալայն ազատութիւնն ու իրաւասութիւնը վերադարձուց Պապին և սկսաւ ցոյց տալ կատարեալ վստահութիւն և յարգանք, մինչև որ կաթոլիկ միութիւններու կողմէ կազմակերպուած դաւադրութիւն մը նշմարեց կառավարութեան դէմ:

Ամէն բանի կրնար հանդուրժել Մուսուլման, բացի իր կառավարութեան և զահին դէմ սպառնացող վտանգէն: Հետեւաբար ան մոռցաւ վայրկեանաբար ամէն պայմանագրութիւն և համաձայնութիւն և խիստ հակողութեան տակ առաւ Պապի ու իր իշխանութիւնը, երբ կասկածեցաւ անոր զօրութեան:

ԹԻՒՐԿԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Թ Ա Մ Ա Ս Ք Փ Ա Յ Ա

Սրահի խորքում նստած մարդը ոտքի ելաւ բարձի և ձեռք մեկնեց մեզ: Նա՛, է... ինքը Թալաթընը, մենք սղմեցինք նրա ձեռքը. մեր ողբերգութեան մի ակտի սկիզբն է: Կարծիր ֆէտի տակ կարծիր այտեր, վատ բերան, գերուկ մարդ է: Եւ ի՜նչ հաստատ ու անյող աչքեր: Կարծիր ֆէտի տակ կարծիր այտեր, վատ բերան, գերուկ մարդ է: Եւ ի՜նչ հաստատ ու անյող աչքեր: Կարծիր ֆէտի տակ կարծիր այտեր, վատ բերան, գերուկ մարդ է: Եւ ի՜նչ հաստատ ու անյող աչքեր:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

Հարկադրուած եմ խօսել կովկասեան անկախ Հայաստանի անունից: Թուրանական անապատը սղմել է մեր ժողովրդի մնացորդը: Դարաքիլիսայի ձորերի մէջ և Արարատի փերիւն: Ո՛չ մի ժողովուրդ այդ պայմաններում չ'ենէ, այդքան չի կարող: Բերսու-Լիտովսկի եւ Բաթումի դաշնագրերը մեզ զրկել են կեանքի տարրական իրաւունքից: Մեր հողերը պէտք է յիստորուն մեզ, եթէ բարի հարեալ:

ՃԵՐՄԱԿ ՈՒՐԻԱԿԱՆԸ, ՄԵՌԱԿ

ՔՈԼՈՆԵԼ ԼՕՐԱՆՍ ՈՅ ԵՒՄ Է, ԳՈՒՅԷ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆՈՐ ԿԵՐՊՈՎ

Քիչ մնաց Աւստրալիան պիտի դառնար ինքի համար:

Գարնաւան վերջին տարիներն էին: Պարսպ ժամերուս գրադարանը կ'աշխատէր: Այնպէս պատահեցաւ որ Աւստրալիան ամառաւոր մը երկար յոյուսած մը գետեղեց իր թիւերէն մէկուն մէջ՝ որուն նիւթը հաշուէր: Լորանսի ջանքերով ուստիւթիւնները կը վերցնէր: Ամառաւորը նախ անորէն թղթատեց. յետոյ ուստիւթիւնները ու անոնցմէ վերջն ալ մեղք:

Պիտի չանկան ու խնամքով զրի առնուած սոյն յոյուսածը օրուայ քնարանը դարձաւ կործան: Այնքան ընթերցողներ ունեցան այդ թիւը որ ամառաւորն թէ՛ էջերը թէ՛ տետրերը բաւական մը յոյնեցան:

Ամիսներ անցան: Հետաքրքրութիւններ մարեցան ու յօդուածները խառնուեցան տրուեցաւ, ինչպէս սովորութիւն է: Վերջին կարգադրութեան մարեցան ու յօդուածները խառնուեցան տրուեցաւ, ինչպէս սովորութիւն է:

Այնուհետեւ նա շարունակուած է: Լուրս եմ նախարարական խորհուրդ... Զինքը, կոնֆերանս, Դաշնակիցներ, բայց պարզ է, որ այդ բոլորը անհրաժեշտ են տուած խօսքերն են, մի բան ասած լինելու համար:

Ճողգոյտած կէս միլիոն հայուն թեան կոկիծը բռնել է նրան: Այդ ինչպէս եղաւ, ինչու եղաւ: Ու իր զուրթը գործում է անուշաւ: Պարզ թուաբանական հայելի կայ մէջտեղ — Կովկասեան երկու միլիոն հայուն թեան հետ ա՛ն՝ երկու կէս միլիոն... ամբողջ մի ազգ է այս:

Հապա տեղահանութիւն, կոտորած, աւեր, ոչնչացում, ծրարք, ճիգեր, իր ստորագրած արկունի հրաւիրանները: Ա՛հ, անագորոյն զանաւորները: Դարձեալ զու ես անձի մի ազգը:

Պոյս անցած հինգ ամիսներին ընթացքին ես յաճախ ատիթիսներուցայ թայտաթիւն հանդիպելու: Երկրակից պատուիրակներին հետ: Մեր զորոյցի նիւթն էր կամ մեր սահմանների փոփոխութիւնը, կամ մեր հողային վէճերը մեր հարեալներին հետ: Կամ թիւքը քանակի սպառնական ու աւերելի չարժուածները մեր երկրի այս կամ այն մասում:

Մարգարեւած կոնֆերանսը, ինչ որ ինքն ինքն էր լուծուած, բոլոր այս այդող խնդիրները, անվերջ յետաձգուած էր: Գերմանացիք մեր ձգձգումներին մէջ խօսք բաժնի ունէին: Նրանք կ'ուզէին, որ թիւքը զօրեղը փոխանակ զէպի Ղարաբաղ և Բաղու առաջնային, Ջուլֆայի գծով անդրկասցոյ դէմ, զէպի իրաք երթային Պարսկաստանի վրայով: Արդեւ հակառակ զինքերէն մեր Բաթումի դաշնագրին, Աւստրալիացիք յանկարծակիս ու զաւաթի գրաւուած արտուել էին գերմանացիք թիւքերին զէպի Ղարաբաղը ուղղելու պայմանով:

Բայց զրա փոխառէն էն վէճի եղօր բանալի մտել էր Ղարաբաղը ու Բաթում: Եւ այս գծի վրայ թիւքը զօրեղ կտարած անվերջ խօսք: Թիւքները մեր մշտական բողոքներին նիւթն էին կազմուած թիւքը կառավարութեան և իր զանակիցներին, մասնաւոր գերման գեսպան ինքնակցութիւններին:

Պարսկաստանի Կովկասի զաւաթը, Լորանսի իրաք Բաթումի դաշնագրին, 1907ին Միւրիա եղաւ: Զաւաթական պետութեան ընելու մտօք:

Ընդհանուր պատերազմի հաւանութիւնը երեսնու զոտնուրը ուր սուր հետաքրքրութեամբ մը գրեմ

նամ երկաթուղիին գնալուց ևս լայն-
րեքէ օդը հանու ելուէն:

Յալիստակուած յաջողութեամբ
Լօրանա կ'սկսի զարգացնել անա-
պատի իր գործունէութիւնը: Ու կը
շարունակուին աւելի՛ ու միջին աւե-
լի՛ մասացու իր բախումները թեր-
քական ու զերմանական ուժերու
հետ: Հոս հոն, Գամակուսէն մինչև
Մէքքէ թրքական ու զերմանական
չորգեղանքը ի մերթ վիճակներով
մերթ օգնէ իր զանա-
ուէն Լօրանայի զինակից անապատի
բնակիչներուն կողմէ: Ո՛չ ի՞նչ տեղ
ու ամէն տեղ է ձգնում իր Ուրուս-
կա՛նը, ինչպէս կը կոչէին զինքը:
Իր ըրած ծառայութեանը համար
կ'արժանանայ Քօլօնէլ լատինական
Պատերազմին վերջալուծ Լօրանա
կ'ուզէ որ չորս զատ զատ թաղաւ-
համար, զիտարութեամբ Ապաու-
լանի, Հիւսէյնի, Ալիի ու ձեռքալի-
ն:

Յիւստական բանակներուն Սիւ-
րիոյ մուտքը ու անոնց խաղաղ ու
յաջող զարգացականութիւնը՝ կը
զարգացնէ Լօրանայ, որով իր պէ-
տէվիները Կապուկուսի ու Քէյրուսի
վրայ յարձակուի մը զրկէ: Իր
այս զարգացականութիւնը չնայա-
հատուի Անգլիոյ մէջ ու ան հետ
կ'անցնի Անգլիոյ, որ կը մնայ բա-
ւական տանը: Կ'աշխատի Գաղթա-
վարներու Գրասխանակը, յետոյ Ծօ-
նական խալ օգնականորդ կ'արձա-
նագործի: Կը հրատարակէ զիրք մը
ու կ'աներեւութանայ:...

Վեց տարիներ կ'անցնին: Իր
մասին հետազոտողները կը կար-
ծեն զինքը Աքիլիսիոսան տեսնել:
Կարծիքով որ Ամանուլլահ թաղա-
ւորը Յիւստական բարեկամ է, Լօ-
րանայ կը յաջողի յեղափոխութիւն
յառաջ ընելու անոր դէմ ու գահա-
զուրկ ընելու զայն:

Անգլիոյ արտաքին զարգացա-
նութեան վիստած ըլլալու ամառա-
տանութեամբ նորէն Անգլիոյ կը
կը կանչուի Լօրանայ: Իր մասին
վիճաբանութիւն կ'ըլլայ խորհրդա-
րանին մէջ՝ որ հարցնողները կ'ը-
լան թէ՛ երբ Քօլօնէլ Լօրանայ պի-
տի որդէ տեսնի հետապու կեանք
մը վարել:

Գահի մը ամիսներ կ'անցնին:
Քիւրդացիները անձը նորէն հետք
կը կորսնցնէ: Կը կարծեն որ Սու-
սուլ է ան, յետոյ ըսողները կ'ը-
լան որ թրքո-պարսկ ստանալու
զուրկ կը գտնուի: Զիչը այն
ժամանակները կը սաստկանան
քրտական յարձակումները թիւր-
քիոյ վրայ: Թրքական ու Պարս-
կական կառավարութիւնները
միասնաբար կը համաձայնին Լօ-
րանայ չլքողացնել ամէն կարգի
միջոցներով: 1930ի Սեպտեմբերին
լուր կը տարածուի որ Լօրանայ
բնակած է Թաւրիզի մէջ: Թիւս-
աններ կ'ուրախանան: Երբեք ան
ձեռնակ Ուրուսկանը՝ ծուղակ
իյնկած էր:... Բայց ո՛չ, բռնուած
Լօրանայ Քօլօնէլ Լօրանայը է, այլ
նոյն անուէր կողմ ու անոր շատ
նմանող ուրիշ անձ մը: Յուստակա-
նութիւն, նորէն փնտրուած:

Ամիսներ յետոյ տէրվիչներու
շարժումը կ'սկսի թիւրքիոյ մէջ,
Քէյրուսի վարչաձևին դէմ: Ու Մէք-
քէն մինչև ծածոթ խնդրին ետին
այլ շատեր Լօրանայ մասը կը տեսնեն
ինչպէս յայտարարած ալ է չէին
այլ անուէրով կ'ստան՝ որ ամբողջ խոս-
տովանութիւնը չի լրացուցած մե-
քուած է բանտի մէջ:...

... Թեքուս այս արկածը այս-
պէս կ'ուրածու վերջնական մը դրա-
ւ: Քօլօնէլ Լօրանայի կեանքին ու ա-
նոցեղանակին ու խորհրդաւոր
գործունէութեան Իր մահուան

ՄԱՍԸԼԹԵՅՆԻ ՀԻՒՍՆԴՈՒՆՈՑԻՆ

Հ Ա Շ Ի Ի Ն Ե Լ Ը

(Շարունակութիւն մախող թիւէն եւ վերջ)

Ը.— Գտանք որ կէրթմէնեանէ,
Պարսկաստանէ, Սուտանէ և ուրիշ
աղբիւրներէ ստացուած դրամները
իրենց ստացուած օրուան թուա-
կանով արձանագրուած են, միայն
թէ Ռիփիլի խողովակէն անցած
գումարները ասան մը ետքը յանձ-
նուած ըլլալուն համար թուականի
տարբերութիւնը բնական է: Թէ
չուրի հաշիւը չիտակ է, թէ քա-
նաձանց տեղեկագրին և տոմարին
միջև առաջին անգամով տեսնուած
տարբերութիւնը չիտակ չէ: Միայն
թէ 1927-28 տեղեկագրին մէջ 11ին
վրայ պատարաստ ցոյց տրուած գու-
մարը մինչ 10 սուրիական ոսկի
է, երկրորդ տարուան տեղեկագրին
փոխադրուելու պէս սխալմամբ
60,70 օ. ո. գրուած է, և թէ 1926
1927ի տեղեկագրին մէջ 8ին վրայ
արձանէ մէջ սխալ մը կատարե-
լուած է, զոր եթէ շտկուի իրական
տարբերութիւնը միայն 86,5 վրչ-
սուրի կը մնայ:

9.— Անձամբ հիւանդանոց եր-
թալով պաշտօնեաներուն և հիւանդ-
ներուն հետ տեսնուեցանք: Կերա-
նական խալ օգնականորդ կ'արձա-
նագործուի, մաքրութեան, կանոն-
նաւորութեան, դարմանութի կեր-
պետին տեղեկանալէ ետքը նոյնու-
թեանը հաստատեցինք օտարներու,
տեղացի թիշկներու, միսիոնար-
ներու և այլններու պատշաճա-
կան գրութիւններով յայտնած գո-
վեստները, չնորմաւորութիւնը եւ
քաջալերել թուրքերը: Անոնցմէ կը-
նանք յիշել հիւանդանոցի մասնաճիւղ
Տօքթ. Նիւս, Ամերիկեան համա-
լստանի քրիստոնէական Տօքթ.
Ուսուց. Տօքթ. Նիւսի գլխավորութեան,
Տօքթ. Պէրպէրեան, ինչպէս նաեւ
Տօքթ. Մ. Քէյրեան, Հ. Բ. Մ. Մի-
փոխ աստեղանակ Տօքթ. Պ. Սերուր-
եան, միսիոնարներէ վեր. Հ. Հ.
Ռիկը և վեր. Զէյնի Նիքը:

10.— Գտանք թէ հիւանդանո-
ցին թիշկը և պաշտօնեաները ի-
րենց անձուէր ծառայութեանց փո-
խարէ չափաւոր թոյակ կ'ստանան,
որ նմանակալութեան կողմանէ կ'ու-
րուէին: Միասնաբար գտանք որ
հիւանդները շատ գոհ են Տօքթ.
Պէրպէրի հոգածութենէն, զիստեղ-
տութեան և հայրական ծառայու-
թիւններէն:

11.— Այս հաշիւները ձեռնելու
համար 95 ժամ վառնելէ ետքը ըս-
տիպեցանք խոստովանելու թէ
հիւանդները ամբողջ խոստովանեալ
նոյններու համեմատ ըլլալէ շատ հե-
ռու են, և ճշմարտութիւնը գտնել
թէպէտ շատ գիտութեան թայն անկարե-
լի եղած է:

12.— Իր քննիչ յանձնախումբ
բարի մտադրութեան, անկողնա-
կալ և կամուս քննութեան, մասնա-
կանց Ռիփիլի հաշիւներուն կատար-
եալ նմանութեան արդիւնքը ըլլալով
ստիպուած ենք հրատարակելու՝ թէ
այս հաշիւներուն համեմատ ունէ
գոգուելու մը կատարուած ըլլալու
մասին ունէ մէկ կասկած բոլորովին
անիյնի:

13.— Կատարեալ յարգանքով
ինչպէս յայտարարած ալ է չէին
այլ անուէրով կ'ստան՝ որ ամբողջ խոս-
տովանութիւնը չի լրացուցած մե-
քուած է բանտի մէջ:...

... Թեքուս այս արկածը այս-
պէս կ'ուրածու վերջնական մը դրա-
ւ: Քօլօնէլ Լօրանայի կեանքին ու ա-
նոցեղանակին ու խորհրդաւոր
գործունէութեան Իր մահուան

ՍՄԻՐԻՈՅ ԼՈՐԱՆԱՅ

րեք հոգեւոր պետեր իրենց եկե-
ղեցական պարտականութիւններէն
զատ՝ առանց վարձատրութեան, յա-
ճախ իրենց քանակէ ծախսելով, ի-
րենց ձեռքը գրեթէ գրած չունենա-
լով, հիւստիստի դէմ մտադրու հա-
մար իր անձնագոր գործողներ յա-
ռաջ նետուած են: Ամէն կողմ կա-
տարուած յամառ, տեսական դիմում-
ներով մեր քննած չորս տարիներ
ու միջոցին 27437,60 սուրիական
ոսկի հանգանակած են: Ամսական
6-700 հոգա կաթ, 40-75 հոգա միս,
250-350 հոգա հաց, շաքարի վրչ
օր միտով կերակուր, ամէն ուրբաթ
օրը ոսպով իւրով Ռիփիլ տրուած
է. միջին հաշուով ամէն մէկ հիւան-
դին համար օրական 53 7 սուրիա-
կան դրչ. ծախսուած է: Այս կեր-
պով մինչ 540 հիւանդներուն ուղ-
արձանէ մէջ սխալ մը կատարե-
լուած է, զոր եթէ շտկուի իրական
տարբերութիւնը միայն 86,5 վրչ-
սուրի կը մնայ:

9.— Անձամբ հիւանդանոց եր-
թալով պաշտօնեաներուն և հիւանդ-
ներուն հետ տեսնուեցանք: Կերա-
նական խալ օգնականորդ կ'արձա-
նագործուի, մաքրութեան, կանոն-
նաւորութեան, դարմանութի կեր-
պետին տեղեկանալէ ետքը նոյնու-
թեանը հաստատեցինք օտարներու,
տեղացի թիշկներու, միսիոնար-
ներու և այլններու պատշաճա-
կան գրութիւններով յայտնած գո-
վեստները, չնորմաւորութիւնը եւ
քաջալերել թուրքերը: Անոնցմէ կը-
նանք յիշել հիւանդանոցի մասնաճիւղ
Տօքթ. Նիւս, Ամերիկեան համա-
լստանի քրիստոնէական Տօքթ.
Ուսուց. Տօքթ. Նիւսի գլխավորութեան,
Տօքթ. Պէրպէրեան, ինչպէս նաեւ
Տօքթ. Մ. Քէյրեան, Հ. Բ. Մ. Մի-
փոխ աստեղանակ Տօքթ. Պ. Սերուր-
եան, միսիոնարներէ վեր. Հ. Հ.
Ռիկը և վեր. Զէյնի Նիքը:

10.— Գտանք թէ հիւանդանո-
ցին թիշկը և պաշտօնեաները ի-
րենց անձուէր ծառայութեանց փո-
խարէ չափաւոր թոյակ կ'ստանան,
որ նմանակալութեան կողմանէ կ'ու-
րուէին: Միասնաբար գտանք որ
հիւանդները շատ գոհ են Տօքթ.
Պէրպէրի հոգածութենէն, զիստեղ-
տութեան և հայրական ծառայու-
թիւններէն:

11.— Այս հաշիւները ձեռնելու
համար 95 ժամ վառնելէ ետքը ըս-
տիպեցանք խոստովանելու թէ
հիւանդները ամբողջ խոստովանեալ
նոյններու համեմատ ըլլալէ շատ հե-
ռու են, և ճշմարտութիւնը գտնել
թէպէտ շատ գիտութեան թայն անկարե-
լի եղած է:

12.— Իր քննիչ յանձնախումբ
բարի մտադրութեան, անկողնա-
կալ և կամուս քննութեան, մասնա-
կանց Ռիփիլի հաշիւներուն կատար-
եալ նմանութեան արդիւնքը ըլլալով
ստիպուած ենք հրատարակելու՝ թէ
այս հաշիւներուն համեմատ ունէ
գոգուելու մը կատարուած ըլլալու
մասին ունէ մէկ կասկած բոլորովին
անիյնի:

13.— Կատարեալ յարգանքով
ինչպէս յայտարարած ալ է չէին
այլ անուէրով կ'ստան՝ որ ամբողջ խոս-
տովանութիւնը չի լրացուցած մե-
քուած է բանտի մէջ:...

... Թեքուս այս արկածը այս-
պէս կ'ուրածու վերջնական մը դրա-
ւ: Քօլօնէլ Լօրանայի կեանքին ու ա-
նոցեղանակին ու խորհրդաւոր
գործունէութեան Իր մահուան

9.— Անձամբ հիւանդանոց եր-
թալով պաշտօնեաներուն և հիւանդ-
ներուն հետ տեսնուեցանք: Կերա-
նական խալ օգնականորդ կ'արձա-
նագործուի, մաքրութեան, կանոն-
նաւորութեան, դարմանութի կեր-
պետին տեղեկանալէ ետքը նոյնու-
թեանը հաստատեցինք օտարներու,
տեղացի թիշկներու, միսիոնար-
ներու և այլններու պատշաճա-
կան գրութիւններով յայտնած գո-
վեստները, չնորմաւորութիւնը եւ
քաջալերել թուրքերը: Անոնցմէ կը-
նանք յիշել հիւանդանոցի մասնաճիւղ
Տօքթ. Նիւս, Ամերիկեան համա-
լստանի քրիստոնէական Տօքթ.
Ուսուց. Տօքթ. Նիւսի գլխավորութեան,
Տօքթ. Պէրպէրեան, ինչպէս նաեւ
Տօքթ. Մ. Քէյրեան, Հ. Բ. Մ. Մի-
փոխ աստեղանակ Տօքթ. Պ. Սերուր-
եան, միսիոնարներէ վեր. Հ. Հ.
Ռիկը և վեր. Զէյնի Նիքը:

10.— Գտանք թէ հիւանդանո-
ցին թիշկը և պաշտօնեաները ի-
րենց անձուէր ծառայութեանց փո-
խարէ չափաւոր թոյակ կ'ստանան,
որ նմանակալութեան կողմանէ կ'ու-
րուէին: Միասնաբար գտանք որ
հիւանդները շատ գոհ են Տօքթ.
Պէրպէրի հոգածութենէն, զիստեղ-
տութեան և հայրական ծառայու-
թիւններէն:

11.— Այս հաշիւները ձեռնելու
համար 95 ժամ վառնելէ ետքը ըս-
տիպեցանք խոստովանելու թէ
հիւանդները ամբողջ խոստովանեալ
նոյններու համեմատ ըլլալէ շատ հե-
ռու են, և ճշմարտութիւնը գտնել
թէպէտ շատ գիտութեան թայն անկարե-
լի եղած է:

12.— Իր քննիչ յանձնախումբ
բարի մտադրութեան, անկողնա-
կալ և կամուս քննութեան, մասնա-
կանց Ռիփիլի հաշիւներուն կատար-
եալ նմանութեան արդիւնքը ըլլալով
ստիպուած ենք հրատարակելու՝ թէ
այս հաշիւներուն համեմատ ունէ
գոգուելու մը կատարուած ըլլալու
մասին ունէ մէկ կասկած բոլորովին
անիյնի:

13.— Կատարեալ յարգանքով
ինչպէս յայտարարած ալ է չէին
այլ անուէրով կ'ստան՝ որ ամբողջ խոս-
տովանութիւնը չի լրացուցած մե-
քուած է բանտի մէջ:...

... Թեքուս այս արկածը այս-
պէս կ'ուրածու վերջնական մը դրա-
ւ: Քօլօնէլ Լօրանայի կեանքին ու ա-
նոցեղանակին ու խորհրդաւոր
գործունէութեան Իր մահուան

9.— Անձամբ հիւանդանոց եր-
թալով պաշտօնեաներուն և հիւանդ-
ներուն հետ տեսնուեցանք: Կերա-
նական խալ օգնականորդ կ'արձա-
նագործուի, մաքրութեան, կանոն-
նաւորութեան, դարմանութի կեր-
պետին տեղեկանալէ ետքը նոյնու-
թեանը հաստատեցինք օտարներու,
տեղացի թիշկներու, միսիոնար-
ներու և այլններու պատշաճա-
կան գրութիւններով յայտնած գո-
վեստները, չնորմաւորութիւնը եւ
քաջալերել թուրքերը: Անոնցմէ կը-
նանք յիշել հիւանդանոցի մասնաճիւղ
Տօքթ. Նիւս, Ամերիկեան համա-
լստանի քրիստոնէական Տօքթ.
Ուսուց. Տօքթ. Նիւսի գլխավորութեան,
Տօքթ. Պէրպէրեան, ինչպէս նաեւ
Տօքթ. Մ. Քէյրեան, Հ. Բ. Մ. Մի-
փոխ աստեղանակ Տօքթ. Պ. Սերուր-
եան, միսիոնարներէ վեր. Հ. Հ.
Ռիկը և վեր. Զէյնի Նիքը:

10.— Գտանք թէ հիւանդանո-
ցին թիշկը և պաշտօնեաները ի-
րենց անձուէր ծառայութեանց փո-
խարէ չափաւոր թոյակ կ'ստանան,
որ նմանակալութեան կողմանէ կ'ու-
րուէին: Միասնաբար գտանք որ
հիւանդները շատ գոհ են Տօքթ.
Պէրպէրի հոգածութենէն, զիստեղ-
տութեան և հայրական ծառայու-
թիւններէն:

11.— Այս հաշիւները ձեռնելու
համար 95 ժամ վառնելէ ետքը ըս-
տիպեցանք խոստովանելու թէ
հիւանդները ամբողջ խոստովանեալ
նոյններու համեմատ ըլլալէ շատ հե-
ռու են, և ճշմարտութիւնը գտնել
թէպէտ շատ գիտութեան թայն անկարե-
լի եղած է:

12.— Իր քննիչ յանձնախումբ
բարի մտադրութեան, անկողնա-
կալ և կամուս քննութեան, մասնա-
կանց Ռիփիլի հաշիւներուն կատար-
եալ նմանութեան արդիւնքը ըլլալով
ստիպուած ենք հրատարակելու՝ թէ
այս հաշիւներուն համեմատ ունէ
գոգուելու մը կատարուած ըլլալու
մասին ունէ մէկ կասկած բոլորովին
անիյնի:

13.— Կատարեալ յարգանքով
ինչպէս յայտարարած ալ է չէին
այլ անուէրով կ'ստան՝ որ ամբողջ խոս-
տովանութիւնը չի լրացուցած մե-
քուած է բանտի մէջ:...

... Թեքուս այս արկածը այս-
պէս կ'ուրածու վերջնական մը դրա-
ւ: Քօլօնէլ Լօրանայի կեանքին ու ա-
նոցեղանակին ու խորհրդաւոր
գործունէութեան Իր մահուան

9.— Անձամբ հիւանդանոց եր-
թալով պաշտօնեաներուն և հիւանդ-
ներուն հետ տեսնուեցանք: Կերա-
նական խալ օգնականորդ կ'արձա-
նագործուի, մաքրութեան, կանոն-
նաւորութեան, դարմանութի կեր-
պետին տեղեկանալէ ետքը նոյնու-
թեանը հաստատեցինք օտարներու,
տեղացի թիշկներու, միսիոնար-
ներու և այլններու պատշաճա-
կան գրութիւններով յայտնած գո-
վեստները, չնորմաւորութիւնը եւ
քաջալերել թուրքերը: Անոնցմէ կը-
նանք յիշել հիւանդանոցի մասնաճիւղ
Տօքթ. Նիւս, Ամերիկեան համա-
լստանի քրիստոնէական Տօքթ.
Ուսուց. Տօքթ. Նիւսի գլխավորութեան,
Տօքթ. Պէրպէրեան, ինչպէս նաեւ
Տօքթ. Մ. Քէյրեան, Հ. Բ. Մ. Մի-
փոխ աստեղանակ Տօքթ. Պ. Սերուր-
եան, միսիոնարներէ վեր. Հ. Հ.
Ռիկը և վեր. Զէյնի Նիքը:

10.— Գտանք թէ հիւանդանո-
ցին թիշկը և պաշտօնեաները ի-
րենց անձուէր ծառայութեանց փո-
խարէ չափաւոր թոյակ կ'ստանան,
որ նմանակալութեան կողմանէ կ'ու-
րուէին: Միասնաբար գտանք որ
հիւանդները շատ գոհ են Տօքթ.
Պէրպէրի հոգածութենէն, զիստեղ-
տութեան և հայրական ծառայու-
թիւններէն:

11.— Այս հաշիւները ձեռնելու
համար 95 ժամ վառնելէ ետքը ըս-
տիպեցանք խոստովանելու թէ
հիւանդները ամբողջ խոստովանեալ
նոյններու համեմատ ըլլալէ շատ հե-
ռու են, և ճշմարտութիւնը գտնել
թէպէտ շատ գիտութեան թայն անկարե-
լի եղած է:

12.— Իր քննիչ յանձնախումբ
բարի մտադրութեան, անկողնա-
կալ և կամուս քննութեան, մասնա-
կանց Ռիփիլի հաշիւներուն կատար-
եալ նմանութեան արդիւնքը ըլլալով
ստիպուած ենք հրատարակելու՝ թէ
այս հաշիւներուն համեմատ ունէ
գոգուելու մը կատարուած ըլլալու
մասին ունէ մէկ կասկած բոլորովին
անիյնի:

13.— Կատարեալ յարգանքով
ինչպէս յայտարարած ալ է չէին
այլ անուէրով կ'ստան՝ որ ամբողջ խոս-
տովանութիւնը չի լրացուցած մե-
քուած է բանտի մէջ:...

... Թեքուս այս արկածը այս-
պէս կ'ուրածու վերջնական մը դրա-
ւ: Քօլօնէլ Լօրանայի կեանքին ու ա-
նոցեղանակին ու խորհրդաւոր
գործունէութեան Իր մահուան

9.— Անձամբ հիւանդանոց եր-
թալով պաշտօնեաներուն և հիւանդ-
ներուն հետ տեսնուեցանք: Կերա-
նական խալ օգնականորդ կ'արձա-
նագործուի, մաքրութեան, կանոն-
նաւորութեան, դարմանութի կեր-
պետին տեղեկանալէ ետքը նոյնու-
թեանը հաստատեցինք օտարներու,
տեղացի թիշկներու, միսիոնար-
ներու և այլններու պատշաճա-
կան գրութիւններով յայտնած գո-
վեստները, չնորմաւորութիւնը եւ
քաջալերել թուրքերը: Անոնցմէ կը-
նանք յիշել հիւանդանոցի մասնաճիւղ
Տօքթ. Նիւս, Ամերիկեան համա-
լստանի քրիստոնէական Տօքթ.
Ուսուց. Տօքթ. Նիւսի գլխավորութեան,
Տօքթ. Պէրպէրեան, ինչպէս նաեւ
Տօքթ. Մ. Քէյրեան, Հ. Բ. Մ. Մի-
փոխ աստեղանակ Տօքթ. Պ. Սերուր-
եան, միսիոնարներէ վեր. Հ. Հ.
Ռիկը և վեր. Զէյնի Նիքը:

10.— Գտանք թէ հիւանդանո-
ցին թիշկը և պաշտօնեաները ի-
րենց անձուէր ծառայութեանց

